

Technické muzeum v Brně

326800059895

VÝROČNÍ ZPRÁVA TECHNICKÉHO MUZEA V BRNĚ ZA ROK 2002

R 2004

Technické muzeum v Brně

Purkyňova 105

612 00 Brno

tel.: 541 421 411

fax: 541 214 418

e-mail: info@technicalmuseum.cz

www.technicalmuseum.cz

Technické muzeum v Brně	
Kulbiovna	
H 208	59895
signatura	přír. číslo

069. 6 TMB

OBSAH

I.	Charakteristika muzea	3
II.	Sbírkový fond a technické památky	4
III.	Organizační struktura TMB	5
IV.	Provozní problémy	8
V.	Muzejní činnost	11
VI.	Ekonomika	35

I. CHARAKTERISTIKA MUZEA

Technické muzeum v Brně (dále jen TMB) je muzeem České republiky s funkcí sbírkotvornou, vědeckou, kulturní, osvětovou a metodickou. Je příspěvkovou organizací se samostatnou právní subjektivitou, je přímo řízeno Ministerstvem kultury České republiky. Jeho sídlem je město Brno. Oblast působnosti instituce je vymezena územím Moravy a Slezska, u některých oborů je působnost celostátní.

TMB na vědeckém základě vytváří, odborně spravuje, vědecky zpracovává, ošetřuje, bezpečně uchovává a zveřejňuje sbírky hmotných dokladů vývoje důležitých oblastí vědy, techniky a výroby minulosti i současnosti, a další vědeckou dokumentaci. Za vědeckou dokumentaci jsou považovány vizuální, akustické, grafické a jiné prostředky, sloužící k záznamu poznatků v oborech sbírkového zájmu. Muzeum sbírky neustále systematicky vytváří, rozšiřuje a zkvalitňuje a využívá je pro účely vědecké, výchovné, kulturní a osvětové.

Plnění vědeckých cílů TMB dosahuje původním výzkumem v oblastech vědeckotechnického vývoje a muzejní dokumentací v oborech své sbírkotvorné činnosti. Vypracovává odborné posudky, vědecké rešerše a expertizy z oblastí své odborné působnosti, které využívá ve své činnosti a zveřejňuje je. Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle příslušného zákona a podává návrhy na prohlášení těchto předmětů za kulturní památku. Plnění osvětových cílů dosahuje zejména tvorbou muzejních expozic a výstav, které pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými institucemi v České republice i v zahraničí, pořádáním konferencí, seminářů a přednášek, publikační činností v periodických i neperiodických tiskovinách, včetně reklamních.

Rozvíjí náborové aktivity a věnuje soustavnou pozornost práci s veřejností, zejména s dětmi a mládeží, organizuje a zajišťuje činnost dobrovolných spolupracovníků muzea, což provádí zejména prostřednictvím Kruhu přátel TMB. Podle zvláštních předpisů zapůjčuje sbírkové předměty k účelům studijním a výstavním.

II. SBÍRKOVÝ FOND A TECHNICKÉ PAMÁTKY

Sbírkový fond muzea představuje jednotlivé sbírkové předměty nebo často celé soubory sbírkových předmětů, a reprezentuje tyto oblasti zájmu technického muzejnictví:

- elektrotechnika a elektronika
- elektromotory, dynamy, alternátory, spouštěče
- energetická technika: parní stroje, lokomobily, parní turbíny a jejich součásti, modely parních strojů, vodní kola, vodní turbíny, součásti a příslušenství vodních strojů, modely vodních turbín, větrné motory
- geodetická a kartografická technika: teodolity, nivelační stroje, sklonoměry, planimetry, dalekohledy astronomické a teleskopické, části měřicích strojů, pomůcky k vytyčování úhlů, měření délek, různé druhy map, speciální atlasy
- chemická laboratorní technika: základní zařízení laboratoří, přístroje pro fyzikálně chemické měření a přístrojovou analýzu, přístroje pro kontrolu jaderného záření, modely chemických výrob a provozů
- kancelářská a reprografická technika: psací stroje, kopírovací stroje, rozmnožovací stroje
- letecká a kosmonautika: motorové letouny, větroně, vrtulníky, vírníky, výzbroj a výstroj letadel, letecké motory, modely letadel, letecké plakety, odznaky, mapy, výkresy, pozůstalosti významných letců
- lovecké zbraně: brokovnice, kulovnice, kulobrokové zbraně, historické zbraně, pistole, malorážky, vzduchovky, chladné zbraně, vývoj nožů
- mechanické hudební nástroje: fonografy, píšťalové, klávesové, jazýčkové hudební automatofony
- městská hromadná doprava: tramvajová vozidla, koňské, parní a elektrické trakce, autobusy, trolejbusy
- měřicí technika: přístroje pro měření rozměrů času, ohybu, tlaku, tepla, vlhkosti, množství, hmotnosti, elektrických veličin, pro zobrazení a záznam dějů, analyzátory
- mlynářská technika: mlecí stroje, mlecí kameny, mlýnské válcové stolice, šrotovníky, sekernické nástroje, vysévací mlýnské stroje, modely větrných mlýnů, pomocná zařízení
- obráběcí stroje, nástroje a měřidla: různé druhy ručních a mechanických obráběcích strojů a jejich součásti, sady ručních a strojních nástrojů, pomůcky a měřidla používaná ve strojírenství
- optika: fotografické a filmovací přístroje a zařízení, diaprojektory, příslušenství fotografické a filmové techniky, mikroskopy světelné, elektronové
- regulační technika: měřicí, zesilovací a akční členy regulačních obvodů na elektrickém, hydraulickém a pneumatickém základě, kompletní regulátory
- sdělovací technika: radiopřijímače, vysílače, telegrafy, dálkopisy, magnetofony, gramofony, telefonní přístroje, televizory, speciální měřicí technika pro radiotechniku
- spalovací motory: stabilní spalovací motory, historické automobily (zvláště Z a Wikov), traktory Zetor, Wikow, motocykly, velocipedy
- strojírenská metalurgie: doklady historického železářství, modely metalurgických zařízení, litinové odlitky dekorativního a užitkového charakteru
- technika domácnosti: svítidla, mlýnky, roboty, prací, žehlící a mandlovací stroje, šicí stroje, váhy, hodiny
- technika řemeslné výroby: nářadí, nástroje a příslušenství kovářského, zámečnického, obuvnického, řeznického, knihvazačského, dřevorubeckého, bednářského, kolářského, truhlářského, brašnářského, holičského a nožířského řemesla

- textilní stroje a zařízení: ruční a mechanické tkací stroje, přadlácké stroje, pletařské stroje, úpravárenské stroje, zkušební přístroje a zařízení, vzorky textilních surovin a materiálu
- vodní hospodářství: čerpadla, zařízení vodáren, čistíren odpadních vod, modely vodních děl, zařízení pro zavlažování půdy
- výpočetní technika: jednoduché pomůcky pro výpočty, mechanické a elektromechanické kalkulační stroje, fakturační a účtovací stroje, kontrolní pokladny, děroštitkové stroje, samočinné počítače číslicové a analogové, konstrukční prvky a provozní dokumentace počítačích strojů a počítačů
- zdravotnická technika: rentgenové přístroje, elektrokardiografy, masážní přístroje, zařízení zubní ordinace a pomůcek pro výrobu zubních protéz a další
- militária: pevnostní systém jižní Morava, technika zbraňových systémů
- speciální dokumenty, fotografie, filmy, stereodiapozitivy, firemní prospekty, plakáty, mapy, plány výrobních zařízení a technické výkresy
- pozůstalosti významných techniků, vědců a historiků: Viktora Kaplana, Františka Piška, Vladimíra Lista, Ericha Roučky, Vítězslava Veselého, Antonína Smrčka, Josefa Sumce, Konráda Hrubana, Jaroslava Jičínského, Viléma Jičínského, Jiřího Wellnera, Leopolda Grimma, Stanislava Kratochvíla, Františka Houště, Vladimíra Bárty, Jana Krumbacha, Jana Anderleho atd.; archivní dokumenty významných nevidomých a slabozrakých osobností (Josefa Smýkala, Jaroslava Hada, Klementa Lukeše a dalších)
- průmyslová archeologie
- slepecké pomůcky
- pracovní a ochranné pomůcky

Vedle movitých památek ve formě sbírkových předmětů pečuje TMB ještě o následující technické objekty, které jsou zařazeny mezi nemovité kulturní památky (jejich podrobná charakteristika je uvedena na internetových stránkách TMB pod odkazem „Památky“):

- **Vodní mlýn ve Slupi**, Slup, 671 28 Jaroslavice, národní kulturní památka č. 8295
- **Rybárna ve Slupi**, Slup, 671 28 Jaroslavice, kulturní památka č. 6729
- **Železniční příměstská trať v Brně Líšni**, kulturní památka č. 10612
- **Kovárna v Těšanech**, 664 54 Těšany, kulturní památka č. 1031
- **Větrný mlýn v Kuželově**, Kuželov, 696 73 Hrubá Vrbka, kulturní památka č. 2293
- **Šlakhamr v Hamrech nad Sázavou**, 591 01 Žďár nad Sázavou, kulturní památka č. 7028
- **Stará huť u Adamova**, 679 04 Adamov, kulturní památka č. 0646 umístěná v památkové rezervaci

